

La moderníssima música d'arrel

«Parlem d'una música de músiques, que no es correspon a una estètica sonora, patró rítmic o instrumentació específica, sinó que ve a ser un gran contenidor de gèneres»

No només els partits polítics organitzen congressos nacionals; també ho va fer, el cap de setmana passat, el món de la música tradicional, a la seu del CAT, el Centre Artesà Tradicionari, al voltant d'un bonic programa de ponències, taules rodones i espectacles, tot plegat transmès en rigorós *streaming*. La primera edició del Congrés Nacional de Música d'Arrel va deixar clar, abans de començar, que el folk representa una categoria apart dins de l'escena, ja que no s'han celebrat pas mai congressos nacionals de pop, heavy metal o rockabilly.

Parlem d'una música de músiques, que no es correspon a una estètica sonora, patró rítmic o instrumentació específica, sinó que ve a ser un gran contenidor de gèneres repartits pel món i tan diversos com el cant valencià d'estil, el grec rebético o el qawwali del Pakistan. Només els uneix la percepció que són músiques d'arrels llunyanes, anteriors a la societat de masses, i el fet que, més enllà de les distàncies formals, es poden moure per un circuit compartit on, tendim a pensar, s'hi troba una audiència sensible a les expressions populars, vinguin d'on vinguin.

Però poques escenes donen tantes voltes al seu encaix en el món, i es fan tantes preguntes sobre el seu futur, com el folk i rodalies. Mentre a altres entorns estilístics la gent acostuma a estar encantada d'haver-se conegut, i celebra la seva música com si no hi hagués demà sense fer-se preguntes, en el planeta tradicional tot són cabòries i inseguretats. Potser perquè s'hi respira alguna cosa més que música; la sensació que està en joc el llegat cultural d'un país. Però bé, som vinguts aquí per dir que, encara que potser no ho sembli, els temps poden ser simpàtics per a les formes de música hereves de la tradició, transmeses per vies preindustrials i portadores de memòria.

Som en una època d'extrems, en què les plataformes i els algorismes ens volen marcar de prop i en què, ahora, cada dia són més els qui s'hi rebel·len i busquen maneres menys pautades d'arribar a la música, i músiques més distanciades dels grans rituals del consum i de l'*star system*. Per exemple, no s'havia parlat mai tant com des de fa un temps d'una figura com Alan Lomax, l'etnomusicòleg nord-americà que als anys cinquanta va enregistrar amb un magnetòfon el cant dels pagesos i els pastors de mig planeta, inclosos els Països Catalans. El seu exemple ha inspirat obres recents moderníssimes, d'artistes com ara Maria Arnal i Marcel Bagés, o Joana Gomila.

Hi ha una via emocional a través de la qual transmetre la música que pot ser tan poderosa com la falca publicitària d'un disc comercial, i el folk la coneix bé perquè les motivacions i els sentiments no impostats, amb pòsit, són l'essència de la seva naturalesa. Quan una cançó, o un ball, o un cànon musical, han sobreviscut un segle, o dos, o més, valent-se de la transmissió oral, de generació en generació, és perquè està feta de materials creïbles, troncals, de la nostra idiosincràsia. I tenim motius per pensar que hi ha una demanda creixent de tocar materials reals, més encara en aquests dies en què ens podem sentir condemnats a veure la vida a través d'una pantalla i exposats amb caràcter permanent a notificacions i suggeriments tòxics. En els mitjans de comunicació detectem signes de cansament envers l'hegemonia del màrqueting a cop de xiulet, i a les xarxes veiem com una entrevista amb una estrella pop de discurs previsible no té perquè registrar més lectures que una bona història d'algú que tal vegada ni tan sols ha arribat a publicar un disc.

El món no va sobrat de testimonis fiables, de veus de confiança, que expliquin, apel·lant a una saviesa antiga, el perquè de les coses, i d'on venim, i perquè som el que som. De tot això, la

música d'arrel, precisament, en va plena. Només cal, potser, que la seva gent s'ho cregui una mica més i que es tregui del damunt algun complex envers la cultura pop i derivats. Al capdavant, que ser (o semblar) modern t'importi un rave segurament és la manera més expeditiva de ser-ho.